

สารบบ

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ.
ซึ่งรัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่แล้ว (ชุดที่ ๒๓) และรอการพิจารณาหลักการในวาระที่หนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร จนมีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ต่อมา คณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันได้ร้องขอให้รัฐสภามีมติเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไป ตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญทั่วไป) วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบแล้ว ประธานสภาผู้แทนราษฎร จึงได้อนุญาตให้บรรจุร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เข้าระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๓๘

(นายวิชรินทร์ จอมพลาพล)

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๑

สำนักงานการประชุม

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 เลขรับ..... ๑๗ ๖๕๕๕
 วันที่..... ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕
 เวลา..... ๑๗.๕๗ น.

ที่ นร ๐๕๐๗ ๑๐๓๕๕

สำนักนายกรัฐมนตรี
 ทำเนียบรัฐบาล กทม ๑๐๓๐๐

๒๕ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติ รวม ๗ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ รวม ๗ ฉบับ

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาหารือและเสนอ

๑. ร่างพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
๒. ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.
๓. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.
๔. ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิด

สิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ.

๕. ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
๖. ร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (โอนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชไปรวมกับกรมป่าไม้) และ
๗. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันวิทยาลัยชุมชน พ.ศ.

รวม ๗ ฉบับ ต่อสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติ รวม ๗ ฉบับดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

.....
 วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕
 ๑๖.๐๐

(Signature)

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)
 นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานระเบียบการ
 วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๕
 วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ เวลา ๑๖.๑๐ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๙ (ชมราถักขณฯ)
 โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (BO_026/0/สภา)

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักเลขาธิการฯ
 วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕
 วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ เวลา ๑๖.๐๐ น.
 นางสาว น.ม.แคะสุพิศ ดำเนินการ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่ง
เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก

เหตุผล

โดยที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการปกป้องคุ้มครองเด็กให้พ้นจากภัยอันตรายอันเกิดจากการถูกพาไปหรือกักตัวไว้โดยมิชอบ และส่งคืนเด็กกลับสู่ประเทศซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ปกติโดยเร็ว รวมทั้งรับรองให้มีการคุ้มครองสิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสัญญาวินิจฉัยว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาเด็กข้ามชาติ ค.ศ. ๑๙๘๐ (Convention on The Civil Aspect of International Child Abduction, 1980) แล้ว จึงมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าวในเรื่องต่าง ๆ เช่น ผู้ประสานงานกลาง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสืบหาแหล่งที่อยู่ของเด็ก ดำเนินการให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืน และใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเด็กชั่วคราวในระหว่างดำเนินการเกี่ยวกับการส่งตัวเด็กกลับคืน ตลอดจนการกำหนดอำนาจหน้าที่และกระบวนการพิจารณาของศาล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่ง
เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๑
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
"เด็ก" หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบหกปีบริบูรณ์
"สิทธิควบคุมดูแลเด็ก" หมายความว่า สิทธิเกี่ยวกับการดูแลความเป็นอยู่ของเด็ก
และหมายความรวมถึงสิทธิกำหนดที่อยู่ของเด็ก ซึ่งสิทธิดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้โดยผลของกฎหมาย
โดยคำสั่งของศาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเป็นผลจากความตกลงที่มีผลตามกฎหมาย
"สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก" หมายความว่า รวมถึงสิทธิในการนำเด็ก
ออกไปจากถิ่นที่อยู่ปกติของเด็กไปยังสถานที่อื่นภายในระยะเวลาจำกัด

“ผู้ประสานงานกลาง” หมายความว่า อัยการสูงสุดหรือผู้ที่อัยการสูงสุดมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ประสานงานในการให้ความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตงกฎกระทรวงหรือระเบียบนั้นเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

ผู้ประสานงานกลาง

มาตรา ๕ ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ร้องขอ
 - (๒) พิจารณาและวินิจฉัยว่าควรจะให้หรือขอความช่วยเหลือหรือไม่
 - (๓) ให้ความร่วมมือกับผู้ประสานงานกลางหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของต่างประเทศ รวมทั้งติดตามและเร่งรัดเพื่อให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนโดยเร็วและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อื่นตามพระราชบัญญัตินี้
 - (๔) สืบหาแหล่งที่อยู่ของเด็กซึ่งถูกพาตัวมาหรือถูกกักตัวตามพระราชบัญญัตินี้
 - (๕) ดำเนินการเพื่อให้มีการปกป้องเด็กมิให้ได้รับอันตราย หรือป้องกันการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย
 - (๖) ดำเนินการเพื่อให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนโดยสมัครใจหรือเพื่อระงับข้อขัดแย้งอย่างฉันทมิตร
 - (๗) แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
 - (๘) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
 - (๙) ดำเนินการเพื่อให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนหรือเพื่อให้การใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - (๑๐) จัดให้มีพนักงานอัยการ ทนายความ หรือที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนหรือเพื่อให้การใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - (๑๑) ดำเนินการอย่างอื่นเพื่อให้การให้หรือการขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้บรรลุผล
- การดำเนินการของผู้ประสานงานกลางต้องกระทำโดยรวดเร็วโดยถือประโยชน์ของเด็กเป็นสำคัญและคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องขอหรือไม่ตามมาตรา ๑๓ ด้วย

หมวด ๒
การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ

ส่วนที่ ๑
การขอความช่วยเหลือ

มาตรา ๖ ผู้ถูกละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็กอาจขอให้ส่งตัวเด็กซึ่งถูกพาตัวมาหรือกักตัวไว้ในประเทศไทยกลับคืนสู่ถิ่นที่อยู่เดิมของเด็กในต่างประเทศ โดยยื่นคำร้องขอต่อผู้ประสานงานกลางของประเทศที่เด็กมีถิ่นที่อยู่ตามปกติหรือต่อผู้ประสานงานกลาง ทั้งนี้ตามระเบียบที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

คำร้องขอความช่วยเหลือจะต้องระบุ

(๑) ข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานแสดงตัวบุคคลของผู้ร้องขอของเด็กและของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้พาเด็กมาหรือกักตัวเด็กไว้

(๒) วัน เดือน ปีเกิดของเด็ก ในกรณีที่มี

(๓) เหตุผลที่สนับสนุนคำร้องขอ

(๔) ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่อยู่ของเด็ก และข้อมูลแสดงตัวบุคคลที่น่าเชื่อว่าเด็กไปอยู่ด้วย

(๕) เอกสารหลักฐานอื่นตามระเบียบที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

มาตรา ๗ เมื่อได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือ ถ้าคำร้องขอนั้นมีรายละเอียดและเอกสารตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖ บรรดสอง และสามารถให้ความช่วยเหลือได้ ให้ผู้ประสานงานกลางดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้หรือยื่นคำร้องขอต่อศาลต่อไป

ถ้าคำร้องขอนั้นไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือได้ หรืออาจให้ความช่วยเหลือได้ภายใต้เงื่อนไขที่จำเป็นบางประการ หรือมีเหตุขัดข้อง ให้ผู้ประสานงานกลางแจ้งปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือพร้อมด้วยเหตุผลหรือแจ้งเงื่อนไขที่จำเป็นหรือเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องขอทราบ

ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเด็กอยู่ในรัฐอื่นที่เป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาเด็กข้ามชาติ ให้ผู้ประสานงานกลางส่งคำร้องขอต่อไปยังผู้ประสานงานกลางของรัฐภาคีดังกล่าวโดยเร็ว พร้อมกับแจ้งให้ผู้ร้องขอทราบ

ผู้ประสานงานกลางอาจปฏิเสธคำร้องขอความช่วยเหลือ หากคำร้องขอนั้นกระทบกระเทือนอธิปไตย ความมั่นคง หรือสาธารณประโยชน์ที่สำคัญอื่น ๆ ของประเทศไทย

มาตรา ๘ ผู้ร้องขออาจขอทบทวนคำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางที่ปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือตามมาตรา ๗ ต่อศาลได้ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ

คำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙ การปฏิเสธคำร้องขอความช่วยเหลือของผู้ประสานงานกลางตามมาตรา ๗ ไม่ตัดสิทธิของผู้ถูกละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็กที่จะยื่นคำร้องขอเพื่อใช้สิทธิของตนต่อศาลโดยตรง

มาตรา ๑๐ ในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและปลัดกระทรวงมหาดไทยดำเนินการสืบหาแหล่งที่อยู่ของเด็กตามที่ได้รับแจ้งจากผู้ประสานงานกลาง และแจ้งผลการดำเนินการไปยังผู้ประสานงานกลาง

(๒) ให้พนักงานอัยการมีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืน

(๓) ให้พนักงานอัยการดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามคำร้องขอความช่วยเหลือที่ผู้ประสานงานกลางส่งให้ เมื่อได้ทราบที่อยู่ของเด็กแล้วก่อนการดำเนินการในประการอื่น พนักงานอัยการอาจยื่นคำขอต่อศาลขอให้มีการส่งตัวเด็กไปเสียจากแหล่งที่อยู่ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

(๔) หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการฝ่าฝืนคำสั่งศาลตาม (๓) หรือเด็กอาจได้รับอันตราย หรือมีการกระทำอื่นใดอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานอัยการยื่นคำขอต่อศาลขอให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืน และสมควรเพื่อนำตัวเด็กส่งไว้ในความควบคุมดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และให้เจ้าพนักงานตำรวจให้ความช่วยเหลือพนักงานอัยการในการดำเนินการดังกล่าว เมื่อได้รับการร้องขอ

ส่วนที่ ๒

การควบคุมดูแลเด็กระหว่างการดำเนินการส่งตัวเด็กกลับคืน

มาตรา ๑๑ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่รับตัวเด็กตามมาตรา ๑๐ (๔) ไว้ควบคุมดูแลจนกว่าการดำเนินการส่งตัวเด็กกลับคืนเสร็จสิ้น หรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

การควบคุมดูแลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด โดยให้รวมถึง

(๑) การจัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิต พร้อมทั้งการรักษาเยียวยาแก่เด็ก

(๒) การจัดที่พักอาศัย ที่หลับนอน เครื่องนุ่งห่ม ให้เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ และจัดอาหารให้ถูกอนามัยและเพียงพอแก่เด็ก

ส่วนที่ ๓
ศาลและกระบวนการพิจารณา

มาตรา ๑๒ ให้ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี และมีคำสั่งคำร้องขอหรือคำขอที่ได้ยื่นต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัวกลางให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๓ การพิจารณาส่งตัวเด็กกลับคืนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่นับแต่วันที่เด็กถูกพาตัวมาหรือกักตัวไว้จนถึงวันยื่นคำร้องขอต่อศาล มีระยะเวลายังไม่ถึงหนึ่งปี ให้ศาลพิจารณาว่าจะให้ส่งตัวเด็กกลับคืนหรือไม่โดยเร็ว

(๒) กรณีที่นับแต่วันที่เด็กถูกพาตัวมาหรือกักตัวไว้จนถึงวันยื่นคำร้องขอต่อศาล มีระยะเวลาตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ศาลจะพิจารณาสั่งให้ส่งตัวเด็กกลับคืนก็ได้ เว้นแต่เด็กได้ปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมใหม่แล้ว

(๓) กรณีที่ปรากฏว่าเด็กได้ออกไปจากประเทศไทยแล้ว ศาลอาจให้รอการพิจารณาไว้ หรือยกคำร้องขอก็ได้

(๔) ศาลอาจยกคำร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืนในกรณีดังต่อไปนี้

(ก) ผู้มีสิทธิควบคุมดูแลเด็กมิได้ควบคุมดูแลเด็กในขณะที่มีการพาตัวเด็ก หรือกักตัวเด็กไว้ หรือได้ให้ความยินยอมในตอนแรกหรือยอมรับในภายหลังให้มีการพาตัวเด็ก หรือกักตัวเด็กไว้

(ข) การส่งตัวเด็กกลับคืนอาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก อย่างร้ายแรง หรือเด็กจะตกอยู่ในสภาวะอันไม่อาจทนได้

(ค) เด็กคัดค้านการส่งตัวเด็กกลับคืนและศาลเห็นว่าเด็กมีอายุและวุฒิภาวะ ที่ควรจะรับฟังคำคัดค้านนั้น

(ง) การส่งตัวเด็กกลับคืนจะขัดกับหลักพื้นฐานของประเทศไทยที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

(จ) เด็กอายุครบสิบหกปีบริบูรณ์

ให้ศาลนำข้อมูลเกี่ยวกับเด็กตามที่ผู้ประสานงานกลางหรือเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ ที่เด็กมีถิ่นที่อยู่ปกติเสนอ มาประกอบการพิจารณาในการออกคำสั่งด้วย

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่ศาลมิได้มีคำสั่งตามคำร้องขอภายในหกสัปดาห์นับแต่วันรับคำร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืน เมื่อได้รับคำขอจากผู้ประสานงานกลางของรัฐที่ร้องขอ ผู้ประสานงานกลางหรือพนักงานอัยการอาจยื่นคำแถลงขอทราบเหตุขัดข้องที่ศาลยังไม่สามารถ มีคำสั่งภายในกำหนดเวลานั้นได้

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มีการร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืนและมีข้อพิพาทเกี่ยวกับ สิทธิควบคุมดูแลเด็กด้วย ให้ศาลพิจารณาสั่งเรื่องคืนตัวเด็กให้เสร็จสิ้นเสียก่อนที่จะพิจารณาเรื่อง สิทธิควบคุมดูแลเด็ก

มาตรา ๑๖ ในการพิจารณาคำร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืนนั้น ศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องขอส่งคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลหรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในประเทศที่เด็กมีถิ่นที่อยู่ปกติที่แสดงว่าการพาตัวเด็กมาหรือกักตัวเด็กเป็นการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก มาใช้ประกอบการวินิจฉัยว่าจะส่งตัวเด็กกลับคืนหรือไม่ก็ได้

มาตรา ๑๗ การร้องขอความช่วยเหลือขอใช้สิทธิพบและเยี่ยมเยียนเด็ก ให้ทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด

บิดามารดา บุพการี ผู้ปกครอง ผู้มีสิทธิควบคุมดูแลเด็ก ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเด็กในทำนองเดียวกัน เป็นผู้มีสิทธิร้องขอความช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง

การดำเนินการเพื่อให้มีการใช้สิทธิพบและเยี่ยมเยียนเด็ก ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืนในหมวดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

การขอความช่วยเหลือไปยังต่างประเทศ

มาตรา ๑๘ ผู้ร้องขอในประเทศไทยที่ประสงค์จะร้องขอความช่วยเหลือไปยังต่างประเทศเพื่อขอใช้สิทธิควบคุมดูแลเด็กและสิทธิพบและเยี่ยมเยียนเด็กตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลาง ตามระเบียบที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด และให้นำบทบัญญัติในส่วนที่ ๑ ของหมวด ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔

เบ็ดเตล็ด

มาตรา ๑๙ บรรดาพยานหลักฐานที่เสนอต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา ๒๐ คำร้องขอหรือเอกสารอื่นที่ยื่นต่อผู้ประสานงานกลางจะต้องทำเป็นภาษาของประเทศผู้ร้องขอ และจะต้องมีคำแปลเป็นภาษาไทยประกอบด้วย หรือในกรณีไม่สามารถทำคำแปลเป็นภาษาไทยได้ให้ทำคำแปลเป็นภาษาอังกฤษ

มาตรา ๒๑ พระราชบัญญัตินี้ไม่ตัดสิทธิของผู้มีสิทธิควบคุมดูแลเด็กและผู้มีสิทธิพบและเยี่ยมเยียนเด็กที่จะยื่นคำร้องขอโดยตรงต่อศาลตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๒ การเรียกประกัน หลักประกัน หรือมัดจำ ไม่ว่าในลักษณะใด เพื่อเป็นการประกันการชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของผู้ประสานงานกลาง หรือการดำเนินคดีทางศาลตามพระราชบัญญัตินี้ จะกระทำมิได้

มาตรา ๒๓ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายของผู้ประสานงานกลาง ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ค่าใช้จ่ายในการส่งตัวเด็กกลับคืน

มาตรา ๒๔ บรรดาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ ในการยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนหรือให้บังคับใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็กตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ยื่นคำร้องขออาจขอรวมไปกับคำร้องขอที่ยื่นต่อศาลหรือจะยื่นคำขอในระยะใดระหว่างที่คดีตามคำร้องขอกำลังพิจารณาอยู่ในศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้พาตัวเด็กมาหรือกักตัวเด็กหรือผู้ขัดขวางการใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นที่เกิดแก่ผู้ยื่นคำร้องขอหรือในนามของผู้ยื่นคำร้องขอ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการสืบหาแหล่งที่อยู่ของเด็ก ค่าทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมาย และค่าใช้จ่ายในการส่งตัวเด็กกลับคืน

ให้ศาลมีคำสั่งตามคำขอในวรรคหนึ่งได้ตามที่เห็นว่ามีเหตุอันสมควร

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่ง เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจปกครองเด็ก พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๒ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายในเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการปกป้องคุ้มครองเด็กให้พ้นจากภัยอันตรายอันเกิดจากการถูกพาไปหรือกักตัวไว้โดยมิชอบ และส่งคืนเด็กกลับสู่ประเทศซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ปกติโดยเร็ว รวมทั้งรับรองให้มีการคุ้มครองสิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาเด็กข้ามชาติ ค.ศ. ๑๙๘๐ (Convention on The Civil Aspect of International Child Abduction, 1980) แล้ว จึงมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าวในเรื่องต่างๆ เช่น ผู้ประสานงานกลาง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสืบหาแหล่งที่อยู่ของเด็ก ดำเนินการให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืน และใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเด็กชั่วคราวในระหว่างดำเนินการเกี่ยวกับการส่งตัวเด็กกลับคืน ตลอดจนการกำหนดอำนาจหน้าที่และกระบวนการพิจารณาของศาล

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในทางแพ่งเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็ก พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ โครงสร้างกฎหมาย แบ่งเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติออกเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

(๑) หมวด ๑ ผู้ประสานงานกลาง

(๒) หมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ

ส่วนที่ ๑ การขอความช่วยเหลือ

ส่วนที่ ๒ การควบคุมดูแลเด็กระหว่างการดำเนินการส่งตัวเด็กกลับคืน

ส่วนที่ ๓ ศาลและกระบวนการพิจารณา

(๓) หมวด ๓ การขอความช่วยเหลือไปยังต่างประเทศ

(๔) หมวด ๔ เบ็ดเตล็ด

๒.๒ วันใช้บังคับกฎหมาย กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๓ บทนิยาม กำหนดบทนิยามศัพท์ต่างๆ เพื่อความชัดเจนในการใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓) และให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ดังนี้

- บทนิยามคำว่า "เด็ก" ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และข้อ ๔^๑ ของอนุสัญญาฯ

- บทนิยามคำว่า "สิทธิควบคุมดูแลเด็ก" ให้สอดคล้องพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และข้อ ๓ วรรคสอง^๒ และข้อ ๕ A^๓ ของอนุสัญญาฯ

- บทนิยามคำว่า "สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก" ให้สอดคล้องกับข้อ ๕ B^๔ ของอนุสัญญาฯ

- บทนิยามคำว่า "ผู้ประสานงานกลาง" ให้สอดคล้องกับข้อ ๖^๕ ของอนุสัญญาฯ

- บทนิยามคำว่า "ศาล" หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

๒.๔ ผู้รักษาการตามกฎหมาย กำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๔)

^๑ Article 4

The Convention shall apply to any child who was habitually resident in a Contracting State immediately before any breach of custody or access rights. The Convention shall cease to apply when the child attains the age of 16 years.

^๒ Article 3

The rights of custody mentioned in sub-paragraph a above, may arise in particular by operation of law or by reason of a judicial or administrative decision, or by reason of an agreement having legal effect under the law of that State.

^๓ Article 5

For the purposes of this Convention –

A "rights of custody" shall include rights relating to the care of the person of the child and, in particular, the right to determine the child's place of residence;

^๔ Article 5

B "rights of access" shall include the right to take a child for a limited period of time to a place other than the child's habitual residence.

^๕ Article 6

A Contracting State shall designate a Central Authority to discharge the duties which are imposed by the Convention upon such authorities.

Federal States, States with more than one system of law or States having autonomous territorial organizations shall be free to appoint more than one Central Authority and to specify the territorial extent of their powers.

Where a State has appointed more than one Central Authority, it shall designate the Central Authority to which applications may be addressed for transmission to the appropriate Central Authority within that State.

๒.๕ หมวด ๑ ผู้ประสานงานกลาง ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ประสานงานกลาง (ร่างมาตรา ๕) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๗^๖ ของอนุสัญญา ดังต่อไปนี้

- (๑) รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากผู้ร้องขอ
- (๒) พิจารณาและวินิจฉัยว่าควรจะให้หรือขอความช่วยเหลือหรือไม่
- (๓) ให้ความร่วมมือกับผู้ประสานงานกลางหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของต่างประเทศ รวมทั้งติดตามและเร่งรัดเพื่อให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนโดยเร็วและเพื่อให้บรรลुวัตถุประสงค์อื่นตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) ค้นหาแหล่งที่อยู่ของเด็กซึ่งถูกพาตัวมาหรือถูกกักตัวตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) ดำเนินการเพื่อให้มีการปกป้องเด็กมิให้ได้รับอันตราย หรือป้องกัน การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย
- (๖) ดำเนินการเพื่อให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนโดยสมัครใจหรือเพื่อระงับข้อขัดแย้งอย่างฉันทมิตร
- (๗) แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก
- (๘) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

^๖ Article 7

Central Authorities shall co-operate with each other and promote co-operation amongst the competent authorities in their respective States to secure the prompt return of children and to achieve the other objects of this Convention.

In particular, either directly or through any intermediary, they shall take all appropriate measures -

A to discover the whereabouts of a child who has been wrongfully removed or retained,

B to prevent further harm to the child or prejudice to interested parties by taking or causing to be taken provisional measures;

C to secure the voluntary return of the child or to bring about an amicable resolution of the issues;

D to exchange, where desirable, information relating to the social background of the child,

E to provide information of a general character as to the law of their State in connection with the application of the Convention;

F to initiate or facilitate the institution of judicial or administrative proceedings with a view to obtaining the return of the child and, in a proper case, to make arrangements for organizing or securing the effective exercise of rights of access;

G where the circumstances so require, to provide or facilitate the provision of legal aid and advice, including the participation of legal counsel and advisers;

H to provide such administrative arrangements as may be necessary and appropriate to secure the safe return of the child;

I to keep each other informed with respect to the operation of this Convention and, as far as possible, to eliminate any obstacles to its application.

(๙) ดำเนินการเพื่อให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนหรือเพื่อให้การใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑๐) จัดให้มีพนักงานอัยการ ทนายความ หรือที่ปรึกษากฎหมาย เพื่อให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนหรือเพื่อให้การใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๑๑) ดำเนินการอย่างอื่นเพื่อให้การให้หรือการขอความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัติฉบับนี้บรรลุผล

การดำเนินการของผู้ประสานงานกลางต้องกระทำโดยรวดเร็วโดยถือประโยชน์ของเด็กเป็นสิ่งสำคัญและคำนึงถึงความเป็นไปได้ที่ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องขอหรือไม่ ตามมาตรา ๑๓ ด้วย

๒.๖ หมวด ๒ การให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ ร่างพระราชบัญญัติได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขอความช่วยเหลือ การควบคุมดูแลเด็กระหว่างการดำเนินการส่งตัวเด็กกลับคืน รวมทั้งศาลและกระบวนการพิจารณาไว้ ดังต่อไปนี้

๒.๖.๑ ส่วนที่ ๑ การขอความช่วยเหลือ

(๑) กำหนดให้ผู้ถูกกล่เมตสิทธิควบคุมดูแลเด็กอาจขอให้ส่งตัวเด็กซึ่งถูกพาตัวมาหรือกักตัวไว้ในประเทศไทยกลับคืนสู่ถิ่นที่อยู่เดิมของเด็กในต่างประเทศโดยยื่นคำร้องขอต่อผู้ประสานงานกลางของประเทศที่เด็กมีถิ่นที่อยู่ตามปกติหรือต่อผู้ประสานงานกลาง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด โดยคำร้องขอความช่วยเหลือจะต้องระบุ (ก) ข้อมูลเกี่ยวกับหลักฐานแสดงตัวบุคคลของผู้ร้องขอของเด็กและของผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้พาเด็กมาหรือกักตัวเด็กไว้ (ข) วัน เดือน ปีเกิดของเด็ก ในกรณีที่มี (ค) เหตุผลที่สนับสนุนคำร้องขอ (ง) ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่อยู่ของเด็ก และข้อมูลแสดงตัวบุคคลที่น่าเชื่อว่าเด็กไปอยู่ด้วย และ (จ) เอกสารหลักฐานอื่นตามระเบียบที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด (ร่างมาตรา ๖) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๘ ของอนุสัญญาฯ

" Article 8

Any person, institution or other body claiming that a child has been removed or retained in breach of custody rights may apply either to the Central Authority of the child's habitual residence or to the Central Authority of any other Contracting State for assistance in securing the return of the child.

The application shall contain -

A information concerning the identity of the applicant, of the child and of the person alleged to have removed or retained the child;

B where available, the date of birth of the child;

C the grounds on which the applicant's claim for return of the child is based;

D all available information relating to the whereabouts of the child and the identity of the person with whom the child is presumed to be.

The application may be accompanied or supplemented by -

E an authenticated copy of any relevant decision or agreement;

F a certificate or an affidavit emanating from a Central Authority, or other competent authority of the State of the child's habitual residence, or from a qualified person, concerning the relevant law of that State;

G any other relevant document.

(๒) กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางดำเนินการช่วยเหลือหรือยื่นคำร้องขอต่อศาล หรือส่งคำร้องขอต่อไปยังผู้ประสานงานกลางของรัฐภาคีในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเด็กอยู่ในรัฐอื่นที่เป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยลักษณะทางแพ่งในการลักพาเด็กข้ามชาติ หรือปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือพร้อมด้วยเหตุผลหรือแจ้งเงื่อนไขที่จำเป็นหรือเหตุขัดข้องให้ผู้ร้องขอทราบ (ร่างมาตรา ๗) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๙ ของอนุสัญญา

(๓) กำหนดให้ผู้ร้องขออาจขอทบทวนคำวินิจฉัยของผู้ประสานงานกลางที่ปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือต่อศาลได้ภายในกำหนดสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับแจ้งปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ และคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๘)

(๔) กำหนดให้มีการปฏิเสธคำร้องขอความช่วยเหลือของผู้ประสานงานกลางตามร่างมาตรา ๗ ไม่ตัดสิทธิของผู้ถูกละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็กที่จะยื่นคำร้องขอเพื่อใช้สิทธิของตนต่อศาลเยาวชนและครอบครัวกลางโดยตรง (ร่างมาตรา ๙)

(๕) กำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ดำเนินการสืบหาแหล่งที่อยู่ของเด็กตามที่ได้รับแจ้งจากผู้ประสานงานกลาง และแจ้งผลการดำเนินการไปยังผู้ประสานงานกลาง โดยให้พนักงานอัยการดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามคำร้องขอความช่วยเหลือที่ผู้ประสานงานกลางส่งให้ เมื่อได้ทราบที่อยู่ของเด็กแล้วก่อนการดำเนินการในประการอื่น พนักงานอัยการอาจยื่นคำขอต่อศาลขอให้มีการสั่งห้ามมิให้ผู้ใดย้ายเด็กไปเสียจากแหล่งที่อยู่ เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และหากมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือเด็กอาจได้รับอันตราย หรือมีการกระทำอื่นใดอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานอัยการอาจยื่นคำขอต่อศาลขอให้มีการสั่งอนุญาตให้พนักงานอัยการดำเนินการตามที่จำเป็นและสมควรเพื่อนำตัวเด็กส่งไว้ในความควบคุมดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยร้องขอให้เจ้าพนักงานตำรวจให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการดังกล่าว นอกจากนี้ พนักงานอัยการยังมีอำนาจยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนด้วย (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๖.๒ ส่วนที่ ๒ การควบคุมดูแลเด็กระหว่างการดำเนินการส่งตัวเด็กกลับคืน กำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีหน้าที่รับตัวเด็กไว้ในความควบคุมดูแลตามที่ศาลมีคำสั่งตามคำขอของพนักงานอัยการจนกว่าการดำเนินการส่งตัวเด็กกลับคืนเสร็จสิ้น หรือจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น โดยจัดให้มีการตรวจสุขภาพกายและสุขภาพจิต พร้อมทั้งการรักษาเยียวยาแก่เด็ก และการจัดที่พักอาศัย ที่หลับนอน เครื่องนุ่งห่มให้เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ และจัดอาหารให้ถูกอนามัยและเพียงพอแก่เด็ก (ร่างมาตรา ๑๑)

๒.๖.๓ ส่วนที่ ๓ ศาลและกระบวนการพิจารณา

(๑) กำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีและมีคำสั่งคำร้องขอหรือคำขอและให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๒)

^๒ Article 9

If the Central Authority which receives an application referred to in Article 8 has reason to believe that the child is in another Contracting State, it shall directly and without delay transmit the application to the Central Authority of that Contracting State and inform the requesting Central Authority, or the applicant, as the case may be.

(๒) กำหนดให้ศาลจะนำข้อมูลเกี่ยวกับเด็กตามที่ผู้ประสานงานกลางหรือเจ้าหน้าที่แห่งท้องที่ที่เด็กมีถิ่นที่อยู่ปกติเสนอมาประกอบการพิจารณาในการออกคำสั่งส่งตัวเด็กกลับคืนด้วย (ร่างมาตรา ๑๓) ดังนี้

(ก) กรณีที่นับแต่วันที่เด็กถูกพาตัวมาหรือกักตัวไว้จนถึงวันยื่นคำร้องขอต่อศาลยังไม่ถึงหนึ่งปี ให้ศาลพิจารณาว่าจะให้ส่งตัวเด็กกลับคืนหรือไม่โดยเร็ว

(ข) กรณีที่นับแต่วันที่เด็กถูกพาตัวมาหรือกักตัวไว้จนถึงวันยื่นคำร้องขอตั้งแต่วันที่ขึ้นไป ศาลจะพิจารณาสั่งให้ส่งตัวเด็กกลับคืนก็ได้ เว้นแต่เด็กได้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่แล้ว

(ค) กรณีที่ปรากฏว่าเด็กได้ออกไปจากประเทศไทยแล้วศาลอาจให้การพิจารณาไว้หรือยกคำร้องขอก็ได้

(ง) ศาลอาจยกคำร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืนในกรณีดังต่อไปนี้

๑) ผู้มีสิทธิควบคุมดูแลเด็กมิได้ควบคุมดูแลเด็กในขณะที่มีการพาตัวเด็กหรือกักตัวเด็กไว้ หรือได้ให้ความยินยอมในตอนแรกหรือยอมรับในภายหลังให้มีการพาตัวเด็กหรือกักตัวเด็กไว้

๒) การส่งตัวเด็กกลับคืนอาจเป็นอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็กอย่างร้ายแรง หรือเด็กจะตกอยู่ในสภาวะอันไม่อาจทนได้

๓) เด็กคัดค้านการส่งตัวเด็กกลับคืนและศาลเห็นว่าเด็กมีอายุและวุฒิภาวะที่ควรจะรับฟังคำคัดค้านนั้น

๔) การส่งตัวเด็กกลับคืนจะขัดกับหลักพื้นฐานของประเทศไทย ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

๕) เด็กอายุครบสิบหกปีบริบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๑๒^๙ ข้อ ๑๓^{๑๐} และข้อ ๒๐^{๑๑} ของอนุสัญญาฯ

^๙ Article 12

Where a child has been wrongfully removed or retained in terms of Article 3 and, at the date of the commencement of the proceedings before the judicial or administrative authority of the Contracting State where the child is, a period of less than one year has elapsed from the date of the wrongful removal or retention, the authority concerned shall order the return of the child forthwith.

The judicial or administrative authority, even where the proceedings have been commenced after the expiration of the period of one year referred to in the preceding paragraph, shall also order the return of the child, unless it is demonstrated that the child is now settled in its new environment.

Where the judicial or administrative authority in the requested State has reason to believe that the child has been taken to another State, it may stay the proceedings or dismiss the application for the return of the child.

^{๑๐} Article 13

Notwithstanding the provisions of the preceding Article, the judicial or administrative authority of the requested State is not bound to order the return of the child if the person, institution or other body which opposes its return establishes that -

(มีต่อหน้าถัดไป)

(๓) กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางหรือพนักงานอัยการอาจยื่นคำแถลงขอทราบเหตุขัดข้องที่ศาลยังไม่สามารถมีคำสั่งภายในหกสัปดาห์นับแต่เมื่อได้รับคำขอ (ร่างมาตรา ๑๔) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๑๑^{๖๖} ของอนุสัญญา

(๔) กำหนดให้การร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืนและมีข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิควบคุมดูแลเด็กด้วย ให้ศาลพิจารณาสิ่งเรื่องคืนตัวเด็กให้เสร็จสิ้นเสียก่อนที่จะพิจารณาเรื่องสิทธิควบคุมดูแลเด็ก (ร่างมาตรา ๑๕) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๑๖^{๖๗} ของอนุสัญญา

(ต่อจากเชิงขรบทที่ ๑๐)

A the person, institution or other body having the care of the person of the child was not actually exercising the custody rights at the time of removal or retention, or had consented to or subsequently acquiesced in the removal or retention; or

B there is a grave risk that his or her return would expose the child to physical or psychological harm or otherwise place the child in an intolerable situation.

The judicial or administrative authority may also refuse to order the return of the child if it finds that the child objects to being returned and has attained an age and degree of maturity at which it is appropriate to take account of its views.

In considering the circumstances referred to in this Article, the judicial and administrative authorities shall take into account the information relating to the social background of the child provided by the Central Authority or other competent authority of the child's habitual residence.

^{๖๖} Article 20

The return of the child under the provisions of Article 12 may be refused if this would not be permitted by the fundamental principles of the requested State relating to the protection of human rights and fundamental freedoms.

^{๖๗} Article 11

The judicial or administrative authorities of Contracting States shall act expeditiously in proceedings for the return of children

If the judicial or administrative authority concerned has not reached a decision within six weeks from the date of commencement of the proceedings, the applicant or the Central Authority of the requested State, on its own initiative or if asked by the Central Authority of the requesting State, shall have the right to request a statement of the reasons for the delay. If a reply is received by the Central Authority of the requested State, that Authority shall transmit the reply to the Central Authority of the requesting State, or to the applicant, as the case may be.

^{๖๘} Article 16

After receiving notice of a wrongful removal or retention of a child in the sense of Article 3, the judicial or administrative authorities of the Contracting State to which the child has been removed or in which it has been retained shall not decide on the merits of rights of custody until it has been determined that the child is not to be returned under this Convention or unless an application under this Convention is not lodged within a reasonable time following receipt of the notice.

(๕) กำหนดให้การพิจารณาคำร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืนศาลอาจสั่งให้ผู้ร้องขอส่งคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลหรือองค์กรอื่นที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในประเทศที่เด็กมีถิ่นที่อยู่ปกติที่แสดงว่าการพาตัวเด็กมาหรือกักตัวเด็กเป็นการละเมิดสิทธิควบคุมดูแลเด็กมาใช้ประกอบการวินิจฉัยว่าจะส่งตัวเด็กกลับคืนหรือไม่ก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๖) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๑๗^{๑๔} ของอนุสัญญาฯ

(๖) กำหนดให้บิดามารดา บุพการี ผู้ปกครอง ผู้มีสิทธิควบคุมดูแลเด็ก ผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กับเด็กในทำนองเดียวกัน เป็นผู้มีสิทธิร้องขอความช่วยเหลือขอใช้สิทธิพบและเยี่ยมเยียนเด็ก ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการร้องขอให้ส่งตัวเด็กกลับคืนในหมวดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๑๗) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๒๑^{๑๕} ของอนุสัญญาฯ

๒.๗ หมวด ๓ การขอความช่วยเหลือไปยังต่างประเทศ กำหนดให้ผู้ร้องขอในประเทศไทยที่ประสงค์จะร้องขอความช่วยเหลือไปยังต่างประเทศเพื่อขอใช้สิทธิควบคุมดูแลเด็กและสิทธิพบและเยี่ยมเยียนเด็กเสนอเรื่องต่อผู้ประสานงานกลางตามระเบียบที่ผู้ประสานงานกลางกำหนด โดยดำเนินการขอความช่วยเหลือได้เช่นเดียวกับการให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศ (ร่างมาตรา ๑๘)

๒.๘ เบ็ดเตล็ด ร่างพระราชบัญญัติได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้บรรดาพยานหลักฐานที่เสนอต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ (ร่างมาตรา ๑๙) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๓๐^{๑๖} ของอนุสัญญาฯ

๑๔ Article 17

The sole fact that a decision relating to custody has been given in or is entitled to recognition in the requested State shall not be a ground for refusing to return a child under this Convention, but the judicial or administrative authorities of the requested State may take account of the reasons for that decision in applying this Convention.

๑๕ Article 21

An application to make arrangements for organising or securing the effective exercise of rights of access may be presented to the Central Authorities of the Contracting States in the same way as an application for the return of a child.

The Central Authorities are bound by the obligations of co-operation which are set forth in Article 7 to promote the peaceful enjoyment of access rights and the fulfilment of any conditions to which the exercise of those rights may be subject. The Central Authorities shall take steps to remove, as far as possible, all obstacles to the exercise of such rights.

The Central Authorities, either directly or through intermediaries, may initiate or assist in the institution of proceedings with a view to organizing or protecting these rights and securing respect for the conditions to which the exercise of these rights may be subject.

๑๖ Article 30

Any application submitted to the Central Authorities or directly to the judicial or administrative authorities of a Contracting State in accordance with the terms of this Convention, together with documents and any other information appended thereto or provided by a Central Authority, shall be admissible in the courts or administrative authorities of the Contracting States.

(๒) กำหนดให้คำร้องขอหรือเอกสารอื่นที่ยื่นต่อผู้ประสานงานกลางจะต้องทำเป็นภาษาของประเทศผู้ร้องขอ และจะต้องมีคำแปลเป็นภาษาไทยประกอบด้วย หรือในกรณีไม่สามารถทำคำแปลเป็นภาษาไทยได้ให้ทำคำแปลเป็นภาษาอังกฤษ (ร่างมาตรา ๒๐) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๒๔^{๓๓} ของอนุสัญญา

(๓) กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ไม่ตัดสิทธิของผู้มีสิทธิควบคุมดูแลเด็กและผู้มีสิทธิพบและเยี่ยมเยียนเด็กที่ยื่นคำร้องขอโดยตรงต่อศาลตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่น (ร่างมาตรา ๒๑) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๒๕^{๓๔} ของอนุสัญญา

(๔) กำหนดห้ามเรียกประกัน หลักประกัน หรือมัดจำไม่ว่าในลักษณะใด เพื่อเป็นการประกันการชำระค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของผู้ประสานงานกลางหรือการดำเนินคดีทางศาลตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๒) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๒๖^{๓๕} ของอนุสัญญา

(๕) กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายของผู้ประสานงานกลางในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ค่าใช้จ่ายในการส่งตัวเด็กกลับคืน (ร่างมาตรา ๒๓) และกำหนดให้บรรดาค่าใช้จ่ายต่างๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา ๒๔) รวมทั้งกำหนดให้การยื่นคำร้องขอต่อศาลขอให้มีการส่งตัวเด็กกลับคืนหรือให้บังคับใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็กตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ยื่นคำร้องขออาจขอรวมไปกับคำร้องขอที่ยื่นต่อศาลหรือจะยื่นคำขอในระยะเวลาใดระหว่างที่คดีตามคำร้องขอกำลังพิจารณาอยู่ในศาล ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้พาดูแลหรือกักตัวเด็กหรือผู้ขัดขวางการใช้สิทธิในการพบและเยี่ยมเยียนเด็ก เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นที่.เกิดแก่ผู้ยื่นคำร้องขอหรือในนามของผู้ยื่นคำร้องขอ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการสืบหาแหล่งที่อยู่ของเด็ก ค่าทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมาย

^{๓๓} Article 24

Any application, communication or other document sent to the Central Authority of the requested State shall be in the original language, and shall be accompanied by a translation into the official language or one of the official languages of the requested State or, where that is not feasible, a translation into French or English.

However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 42, object to the use of either French or English, but not both, in any application, communication or other document sent to its Central Authority.

^{๓๔} Article 29

This Convention shall not preclude any person, institution or body who claims that there has been a breach of custody or access rights within the meaning of Article 3 or 21 from applying directly to the judicial or administrative authorities of a Contracting State, whether or not under the provisions of this Convention.

^{๓๕} Article 22

No security, bond or deposit, however described, shall be required to guarantee the payment of costs and expenses in the judicial or administrative proceedings falling within the scope of this Convention.

และค่าใช้จ่ายในการส่งตัวเด็กกลับคืน และให้ศาลมีคำสั่งตามคำขอได้ตามที่เห็นว่ามีเหตุอันสมควร (ร่างมาตรา ๒๕) ซึ่งสอดคล้องกับข้อ ๒๖^{๖๐} ของอนุสัญญาฯ

^{๖๐} Article 26

Each Central Authority shall bear its own costs in applying this Convention.

Central Authorities and other public services of Contracting States shall not impose any charges in relation to applications submitted under this Convention. In particular, they may not require any payment from the applicant towards the costs and expenses of the proceedings or, where applicable, those arising from the participation of legal counsel or advisers. However, they may require the payment of the expenses incurred or to be incurred in implementing the return of the child.

However, a Contracting State may, by making a reservation in accordance with Article 42, declare that it shall not be bound to assume any costs referred to in the preceding paragraph resulting from the participation of legal counsel or advisers or from court proceedings, except insofar as those costs may be covered by its system of legal aid and advice.

Upon ordering the return of a child or issuing an order concerning rights of access under this Convention, the judicial or administrative authorities may, where appropriate, direct the person who removed or retained the child, or who prevented the exercise of rights of access, to pay necessary expenses incurred by or on behalf of the applicant, including travel expenses, any costs incurred or payments made for locating the child, the costs of legal representation of the applicant, and those of returning the child.